

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/100/2015
Identifikačné číslo spisu:	1511010584
Dátum vydania rozhodnutia:	11.02.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Szabo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1511010584.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Szaba a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Hatalu v trestnej veci obvineného G. R. pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b/ Tr. zák. na neverejnom zasadnutí 11. februára 2016 prerokoval dovolanie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky proti právoplatnému uzneseniu Okresného súdu Bratislava V z 24. júna 2014 sp. zn. 2 T 112/2011 a podľa ustanovení § 386 ods. 1, ods. 2, § 388 ods. 1 Tr. por. takto

rozhodol:

Uznesením Okresného súdu Bratislava V z 24. júna 2014 sp. zn. 2 T 112/2011 a konaním, ktoré mu predchádzalo, z dôvodu predpokladaného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por.

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanovení § 293 ods. 5 Tr. por.

v n e p r o s p e c h obvineného G. R..

Napadnuté uznesenie sa z r u š u j e.

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Okresnému súdu Bratislava V s a p r i k a z u j e, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava V z 1. augusta 2011 sp. zn. 2 T 112/2011, právoplatným a vykonateľným dňom 4. októbra 2011, bol obvinený G. R. uznaný za vinného z prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b/

Tr. zák. na skutkovom základe v ňom uvedenom.

Za to bol obvinenému podľa § 207 ods. 3 Tr. zák. za použitia § 36 písm. j/, § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. uložený trest odňatia slobody vo výmere 18 (osemnásť) mesiacov, pričom výkon uloženého trestu bol obvinenému podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 50 ods. 1 Tr. zák. podmiennečne odložený na skúšobnú dobu 2 (dvoch) rokov.

Podľa § 50 ods. 2, § 51 ods. 4 písm. d/ Tr. zák. súd uložil obvinenému povinnosť počas skúšobnej doby zaplatiť zmeškané výživné v sume 5.507,- € do rúk K. E.-N..

Samosudkyňa Okresného súdu Bratislava V na verejnom zasadnutí 24. júna 2014 podľa § 50 ods. 4 Tr. zák. vyslovila, že obvinený G. R. sa v skúšobnej dobe podmiennečného odsúdenia neosvedčil, a preto uložený trest odňatia slobody vo výmere 18 mesiacov vykoná, pričom na výkon uloženého trestu zaradila obvineného podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 11. júla 2014.

Proti tomuto rozhodnutiu súdu prvého stupňa podal minister spravodlivosti Slovenskej republiky na podnet obhajcu obvineného dovolanie z dôvodu § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. v prospech obvineného G. R.. Dovolanie došlo na súd prvého stupňa 25. marca 2015.

V dôvodoch dovolania namietal, že súd prvého stupňa rozhodol o neosvedčení sa obvineného v skúšobnej dobe na verejnom zasadnutí, ktoré sa konalo bez prítomnosti obvineného. Predvolanie na verejné zasadnutie pritom obvinenému nebolo doručené a obvinený nedal súhlas k tomu, aby sa konalo v jeho neprítomnosti, pričom mu nebol ani z dôvodu jeho neprítomnosti ustanovený obhajca.

Obvinenému nebolo predvolanie na verejné zasadnutie doručené, pričom v zápisnici o verejnom zasadnutí sa konštatuje, že lehota na prípravu verejného zasadnutia nebola zachovaná, napriek tomu sa verejné zasadnutie uskutočnilo. Svedkyňa K. E.-N. na tomto verejnom zasadnutí súdu oznámila, že obvinený sa zdržiava v Rakúsku v meste Graz, kde má aj rodinu a súd napriek získanej informácii o mieste pobytu obvineného, rozhodol o jeho neosvedčení.

Ďalej dovolateľ vo svojom dovolaní namietal, že súd na predmetnom uznesení o neosvedčení vyznačil právoplatnosť dňom 11. júla 2014, a to napriek tomu, že rovnopis uznesenia nebol obvinenému doposiaľ doručený. Následne okresný súd vydal nariadenie výkonu trestu a výzvu na nastúpenie do výkonu trestu, ktoré rozhodnutia neboli obvinenému doručené a zo strany súdu bol 20. októbra 2014 vydaný európsky zatýkací rozkaz, na základe ktorého bol obvinený v Rakúsku zadržaný a následne rakúskym súdom prepustený zo zadržania. Vytýkal nesprávne odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, poukazoval na konkrétne ustanovenia Trestného poriadku upravujúce doručovanie písomností, resp. účasť na verejnom zasadnutí. V závere svojho mimoriadneho opravného prostriedku navrhol, aby najvyšší súd vyslovil rozsudkom podľa § 386 ods. 1 Tr. por., že napadnutým uznesením a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 293 ods. 3, 4, 5, § 292 ods. 1, 4, § 179 ods. 1, § 184 ods. 1, § 186 ods. 1 Tr. por. v neprospech obvineného G. R..

Napadnuté uznesenie navrhol podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušiť a taktiež zrušiť aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a vec vrátiť okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Samosudkyňa súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. doručila na vyjadrenie rovnopis dovolania ostatným stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté, pričom v stanovenej lehote túto možnosť využil okresný prokurátor. Podaním došlým súdu 3. augusta 2015 (č.l. 238) oznámil, že s dovolaním ministra spravodlivosti sa stotožňuje. Podmienky na vykonanie verejného zasadnutia bez prítomnosti obvineného neboli splnené, preto navrhol dovolaniu vyhovieť a rozhodnúť v zmysle podaného návrhu.

V dôsledku podaného dovolania bol spisový materiál predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, kde došiel 31. decembra 2015.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) po preskúmaní spisového materiálu a obsahu dovolania zistil, že dovolanie ministra spravodlivosti je prípustné (§ 368 ods. 1 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, 3 Tr. por.).

Dovolací súd zároveň zistil, že dôvody dovolania, ktoré bolo podané v prospech obvineného, sú zjavne preukázané a bolo zrejmé, že vytýkané nedostatky povedú k postupu podľa § 386 a § 388 ods. 1 Tr. por., preto podľa § 382a Tr. por. prerokoval dovolanie na neverejnom zasadnutí, na ktorom preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, proti ktorým dovolateľ podal dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu, so zameraním na uplatnený dôvod dovolania.

Po takomto preskúmaní veci dovolací súd vyslovil rozsudkom, ktorý vyhlásil verejne, že napadnutým rozhodnutím bol porušený zákon v neprospech obvineného G. R. v ustanovení, ktoré je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že matka maloletého dieťaťa K. E.-N., ktorej mal obvinený v priebehu skúšobnej doby podmieneného odsúdenia uhradiť zameškané výživné vo výške 5.507,- €, dňa 4. februára 2014 súdu oznámila, že obvinený od roku 2009 do dnešného dňa jej z dlhu na výživnom uhradil iba sumu 237,-€. Na základe tohto oznámenia (č.l. 102) samosudkyňa okresného súdu úpravou z 19. mája 2014 stanovila vo veci termín verejného zasadnutia na 24. júna 2014, na ktorom sa malo rozhodovať o neosvedčení sa obvineného.

Z úpravy samosudkyne (č.l. 109) vyplýva, že obvineného na uvedený deň predvolala z adresy trvalého bydliska i adresy, ktorú obvinený uviedol pri svojom výsluchu pred samosudkyňou (č.l. 80). Súdne zásielky sa vrátili súdu 26. mája 2014 s poznámkou doručovateľa, že adresát je neznámy (č.l. 112-113). Z toho dôvodu požiadala samosudkyňa o doručenie predvolania príslušné oddelenia polície. Predvolanie obvinenému sa nepodarilo doručiť ani prostredníctvom polície a zásielku vrátili súdu nedoručenú (č.l. 116). V predvolaní pre obvineného je uvedené, že jeho prítomnosť na verejnom zasadnutí je nevyhnutná a v prípade, že sa nedostaví bez dostatočného ospravedlnenia, mu súd hrozil sankciou predvedenia resp. finančnej pokuty. Iné poučenie obvineného v predvolaní uvedené nie je.

V zápisnici o verejnom zasadnutí z 24. júna 2014 (č.l. 118) samosudkyňa konštatuje, že lehota na vykonanie verejného zasadnutia zachovaná nebola, napriek tomu vyhlásila uznesenie, bez bližšieho odôvodnenia, že sa verejné zasadnutie vykoná bez prítomnosti obvineného. Následne v neprítomnosti vykonala dokazovanie, hoci pre takýto postup neboli splnené zákonné podmienky. Vo veci totiž nedošlo k žiadnej zmene, ktorá by odôvodňovala záver, že prítomnosť obvineného na verejnom zasadnutí už nie je potrebná. Naopak svedkyňa K. E.-N. na verejnom zasadnutí samosudkyňi oznámila adresu obvineného v Rakúsku, preto mala samosudkyňa verejné zasadnutie odročiť na iný termín a umožniť tak obvinenému zúčastniť sa verejného zasadnutia. V tomto smere sa žiadala aj aktivita zo strany prítomného prokurátora.

Prítomnosť obvineného a ostatných strán trestného konania na verejnom zasadnutí upravuje Trestný poriadok v ustanovení § 293. Nutnosť účasti obvineného na verejnom zasadnutí je potrebné posudzovať podľa toho, či súd v zmysle § 292 ods. 1 Tr. por. obvineného na verejné zasadnutie predvolal alebo obvineného o verejnom zasadnutí iba upovedomil. Vychádzajúc zo zákonnej úpravy možno konštatovať, že predvolanie na verejné zasadnutie prichádza do úvahy v prípade osôb, ktorých osobnú účasť považuje súd za nevyhnutnú.

Podľa § 293 ods. 3 Tr. por. sa verejné zasadnutie koná za prítomnosti obvineného. Jednu z výnimiek z vyššie citovanej zásady upravuje § 293 ods. 5 Tr. por., podľa ktorého sa verejné zasadnutie vykoná v neprítomnosti obvineného aj vtedy, ak mu upovedomenie o verejnom zasadnutí bolo riadne a včas doručené a bol poučený o možnosti konania verejného zasadnutia bez jeho prítomnosti alebo za podmienok uvedených v § 292 ods. 5 Tr. por.

Dovolací súd v súvislosti s posúdením nutnosti účasti obvineného na verejnom zasadnutí poukazuje na obsah predvolania na verejné zasadnutie, z ktorého je zrejmé, že obvinený bol na verejné zasadnutie „predvolaný“ s výslovným poučením, že jeho prítomnosť je nevyhnutná. Žiadne poučenie o možnosti konať verejné zasadnutie v jeho neprítomnosti sa v predvolaní nenachádza. Samosudkyňa tým dala najavo, že prítomnosť obvineného na tomto verejnom zasadnutí je nevyhnutná a že bez jeho prítomnosti nemôže vo veci rozhodnúť. Ak napriek takémuto poučeniu samosudkyňa napokon rozhodla vykonať verejné zasadnutie bez prítomnosti obvineného, hoci neboli splnené zákonné podmienky pre takýto postup, došlo jej postupom k porušeniu zákona v ustanovení § 293 ods. 5 Tr. por. v neprospech obvineného, ktorým postupom založila dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por.

V tomto smere si dovolací súd osvojil v plnom rozsahu dovolaciu námietku uvedenú v dovolaní. Na druhej strane podľa názoru dovolacieho súdu nemožno akceptovať námietku dovolateľa, že napadnuté uznesenie nenadobudlo právoplatnosť. V tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok možno podať iba proti právoplatnému rozhodnutiu. Obvinený pri výsluchu pred samosudkyňou uviedol adresu, na ktorú mu mali byť doručované písomnosti súdu. Napadnuté uznesenie bolo súdom doručované na túto adresu, odkiaľ sa zásielka vrátila nedoručená s poznámkou doručovateľa, že adresát je neznámy. V takomto prípade sa postupuje podľa § 66 ods. 4 Tr. por. a zásielka sa považuje za doručeníu, aj keď sa adresát, v konkrétnom prípade obvinený G. R. o nej nedozvedel.

Najvyšší súd Slovenskej republiky so zreteľom na vyššie uvedené skutočnosti rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.